

Nr 52.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1930 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till Hornborgasjöns sjösänkningsföretag.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 28 februari 1930 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 191, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att till Hornborgasjöns sänkningsföretag må anvisas statsbidrag från statens avdikningsanslag med 350,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

Den 31 december 1903 beviljade Kungl. Maj:t under de i kungörelsen den 14 juni 1901 stadgade villkor lån från odlingslånefonden med 257,000 kronor till ett företag, avseende sänkning av Hornborgasjön i Skaraborgs län i och för torrläggning av mark hörande till sjön angränsande fastigheter. Odlingslånet blev sedermera, efter det flera sökande kommit till, höjt med 15,000 kronor, men reducerades åter i anledning av ändring med avseende å vissa broar, så att detsamma slutligen utgjorde 269,930 kronor, fördelade i två lån, det ena å 255,040 kronor och det andra å 14,890 kronor. Enligt upprättade amorteringsplaner skall det större lånet, å vilket för närvarande återstå oguldna 111,675 kronor 48 öre, vara till fullo inbetalat år 1937 och det mindre lånet, å vilket för närvarande återstå oguldna 10,437 kronor 6 öre, år 1944.

Ifrågavarande sjösänkningsföretag planlades vid en i enlighet med bestämmelserna uti 1879 års dikningslag handlagd, den 30 september 1902 avslutad laga syneförrättning. Av det planerade företaget beräknades båtnad vinnas för 1,565 hektar åker och för omkring 400 hektar äng, varjämte beräknades att båtnad skulle vinnas för annan mark, landvinnningar häri inberäknade, till en areal av 1,725 hektar. Den sammanlagda arealen mark, som beräknades erhålla båtnad av företaget, uppgick sålunda till cirka 3,700 hektar. Denna mark hör till icke mindre än omkring 200 fastigheter. Förslaget innebar en upprensning, rätning och utvidgning av avloppet från sjön samt vidare upptagande av ett huvudavlopp genom sjön och biavlopp till detta. Kostnaderna beräknades till 355,766 kronor, inbegripet jordersättningar och förrättningskostnader.

Sammanlagda värdet å båtnaden beräknades till omkring 600,000 kronor. Sedermera verkställdes av förrättningsmannen lantbruksingenjören G. Sjöberg år 1921 ny uppskattning av båtnaden, vilken därvid beräknades till något över 700,000 kronor. Närvarande lantbruksingenjören i länet Sven Hallin har efter verkställd undersökning förklarat sig anse, att den upprättade kalkylen angående båtnaden var försiktigt uppgjord. Av den beräknade båtnaden belöpa 72.35 procent å fastigheter, vilkas ägare erhållit odlingslån, samt 4.02 procent å i allmän ägo varande jord. Ägare av fastigheter, å vilka belöpa 15.87 procent av båtnaden, hava i enlighet med då gällande bestämmelser av sagt sig båtnaden av företaget. Från dessa delägare har förty jord utbrutits (s. k. vinstjord).

Företaget igångsattes år 1903. Olika svårigheter uppstodo emellertid vid arbetenas utförande. Till att börja med avsågs, att arbetena skulle utföras på entreprenad. Antagna entreprenörer visade sig emellertid mindre lämpliga och måste förty efter längre eller kortare tid avskedas. Härigenom försenades och fördröades arbetet, vartill jämväl bidro upprepade arbetsinställelser och blockader. Arbetet utfördes slutligen av sjösänkingsföretagets styrelse under ledning av anställd arbetschef. Arbetet synes i huvudsak hava fullbordats år 1912. Slutligen godkänt av lantbruksstyrelsen blev detsamma emellertid först år 1919.

Enligt en av ledamoten i styrelsen för sjösänkingsföretaget domänintendenten B. Ekberg för åren 1898—1928 upprättad sammanställning ur företagets räkenskaper hava kostnaderna för själva företaget, däri inberäknade förrättningskostnaderna, uppgått till 470,669 kronor 53 öre. Detsamma hava således överstigit de beräknade kostnaderna med ungefär 100,000 kronor, vilket torde vara beroende dels på förut berörda arbetssvårigheter och dels på förhöjda arbetspriser. De med anledning av företaget uppkomna kostnaderna för delägarna stanna emellertid icke vid ovannämnda belopp å 470,669 kronor 53 öre. Därtill komma, såsom av Ekbergs sammanställning framgår, dels lantmäterikostnader, dels rättegångskostnader och dels räntekostnader uppgående enligt sammanställningen till respektive 24,023 kronor 13 öre, 69,345 kronor 59 öre och 486,185 kronor 59 öre. För anledningarna till uppkomsten av dessa stora ytterligare kostnader, vilka till största delen föranletts av en av vissa vattenverksägare, vilkas intressen berörts av ifrågavarande sjösänkingsföretag, anhängiggjord rättegång mot intressenterna i sjösänkingsföretaget, har närmare redogörelse lämnats i statsrådsprotokollet.

Enligt statsrådsprotokollet syntes det icke uteslutet, att ännu en mycket avsevärd tid — kanske bortåt tio år — kunde komma att förflyta, innan rättsliga avgöranden föreläge beträffande samtliga mellanhanden mellan sjösänkingsföretaget och vattenverksägarna. Härigenom komme uppenbarligen betydande olägenheter att uppstå för båda parterna. Innan sådana avgöranden föreläge, vore det ju nämligen icke möjligt att överhuvudtaget med någon större grad av tillförlitlighet

bilda sig ett omdöme om den nytta, företaget kunde komma att slutligen medföra för delägarna i företaget, och om de ekonomiska uppoffringar, dessa komme att få ytterligare göra för vinnande av denna nytta. Härtill komme, att under det nuvarande ovisshetstillståndet man icke kunde begära, att delägarna skulle lägga ned kostnader — som kanske sedan bleve utan varje värde — för underhållande av de till företaget hörande avloppen eller för verkställande av sådana arbeten inom deras egna marker, som erfordrades för att de skulle komma i åtnjutande av beräknad båtnad. Jämväl för vattenverksägarna vore ju ett bibehållande av nuvarande förhållanden till nackdel. Den skada, som de gjort gällande uppkomme för dem, komme ju i den mån den föreläge att alltjämt fortfara. Rent nationalekonomiskt sett vore det ju tydligen också till skada, att det nuvarande tillståndet finge fortfara.

Efter en redogörelse för nuvarande beskaffenheten av till företaget hörande avlopp har lämnats följande uppgifter angående företagens nuvarande ekonomiska ställning. Såsom framginge av en genom styrelsens för företaget försorg upprättad sammanställning, vilken hänförde sig till den 31 december 1929, uppgingo vid nämnda tid företagens skulder — häri inberäknades icke kvarvarande skuld å odlingslånen, för vilka de enskilda delägarna hade att svara var för sig — till, efter avdrag av några mindre tillgångar, ett belopp av 498,668 kronor 44 öre. Häremot svarade en tillgång bestående av jord, som utbrutits från de delägare, vilka av sagt sig båtnaden. En del av denna jord har försålts, men den väsentligaste delen vore ännu kvar i företagens ägo. Värdet av den kvarvarande jorden hade av styrelsen beräknats till ungefär 111,500 kronor. Skulderna utgjordes väsentligen av lån hos olika bankinrättningar, nämligen hos Skaraborgs läns sparbank omkring 95,000 kronor, hos Aktiebolaget jordbrukarebanken omkring 100,000 kronor och hos Aktiebolaget svenska handelsbanken något över 300,000 kronor. Å lånet hos sparbanken betalades ränta efter 5½ procent och å de övriga lånen efter 6½ procent. Till säkerhet för lånen hade borgen tecknats av flera utav delägarna i företaget, varjämte för lånet hos handelsbanken även lämnats realsäkerhet.

Därefter har berörts vissa hos Kungl. Maj:t gjorda framställningar om ytterligare statsunderstöd.

Frågan om ingripande från statens sida till hjälp för företaget har också varit föremål för riksdagens behandling såväl 1928 som 1929. Vid 1928 års riksdag väcktes sålunda i riksdagens båda kamrar motioner om ett räntefritt lån till företaget å 350,000 kronor. I anledning av dessa motioner avgav jordbruksutskottet utlåtande den 8 maj 1928 (nr 59). Häri anförde utskottet bland annat följande:

Utskottet förbisåge givetvis icke det allvarliga läge, vari en ej obetydlig del av befolkningen uti ifrågavarande bygd skulle råka i händelse av ett föreningens ekonomiska sammanbrott, och kunde därför icke undgå räkna med möjligheten av ett statens ytterligare understödande av företaget. I detta sammanhang ville utskottet erinra, att sänkingsför-

eningen hittills icke erhållit något statsbidrag utan återbetalningsskyldighet. På grund av rådande oklarhet rörande vissa på bedömandet av förevarande fråga inverkan förhållanden ansåg sig utskottet icke kunna tillstyrka något ytterligare statsunderstöd. Med hänsyn till denna frågas otvivelaktigt allvarliga beskaffenhet torde emellertid åtgärder böra vidtagas för åvägabringande av den klarhet rörande på spørgsmålet inverkan förhållanden, som utskottet ansåge ofrånkomlig för ett närmare ställningstagande till detsamma.

Under återopande av vad utskottet i sitt berörda utlåtande anfört hemställde utskottet, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla, att Kungl. Maj:t ville låta skyndsamt verkställa den närmare utredning, som påkallades för ett fullständigt klarläggande av de förhållanden med avseende å Hornborgasjöns sänkningsföretag, vilka kunde anses vara av avgörande betydelse för ett ställningstagande till frågan om ytterligare statsunderstöd till nämnda företag, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Utskottets utlåtande blev av riksdagen godkänt; och avläts den 19 maj 1928 skrivelse till Kungl. Maj:t i enlighet med utskottets hemställan.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallade därefter chefen för jordbruksdepartementet vattenrättsdomaren greve H. A. Hamilton och f. d. lantbruksingenjören A. V. Nordin att biträda vid verkställandet av den av riksdagen ifrågasatta utredningen, därvid tillika borde undersökas möjligheterna av en uppgörelse i den pågående rättegången mellan sänkningsföretaget och ägarna av vattenverk vid Flian.

Vid 1929 års riksdag väcktes åter motioner angående bidrag från statens sida åt sänkningsföretaget i form av ett räntefritt lån å 350,000 kronor. Efter det jordbruksutskottet återgivit vad utskottet anfört vid 1928 års riksdag, anförde utskottet vidare:

»Såsom i motionerna anförts har den med anledning av 1928 års riksdags skrivelse i ämnet igångsatta utredningen ännu icke hunnit slutföras. Av upplysningar, som utredningsmännen på anmodan lämnat inför utskottet beträffande ifrågavarande företag, har utskottet styrkts i sin uppfattning, att ett snart ingripande från statens sida torde vara ofrånkomligt för att förhindra företagets ekonomiska sammanbrott med därav följande ödesdiga verkningar för en hel jordbruksbygd. De erhållna upplysningarna hava emellertid vidare givit vid handen, att av utredningen ännu icke framgått sådana resultat, att därpå kan grundas ett dylikt ingripande. Utskottet anser sig vid sådant förhållande icke kunna nu föreslå någon åtgärd i av motionärerna angiven riktning. Det måste emellertid vara en angelägenhet av synnerlig vikt, att under den fortsatta utredningen ingen möjlighet lämnas oprövad, som kan vara ägnad att föra förevarande fråga fram till en snar godtagbar lösning. I varje fall torde Kungl. Maj:t icke underlåta att till nästkommande riksdag framlägga förslag till åtgärder i syfte att lätta det ekonomiska trycket på företaget i fråga. Det torde ock kunna förutsättas, att vederbörande kreditgivare skola finna med sin fördel bäst förenligt att i avvaktan härpå icke vidtaga några åtgärder, som kunna vara ägnade att medföra en ytterligare försämring av företagets ekonomiska läge.»

Under hänvisning till vad sålunda framhållits hemställde utskottet, att de väckta motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan av riksdagen godkändes.

Uti en den 4 februari 1930 dagtecknad skrivelse hava de tillkallade utredningsmännen överlämnat redogörelse för föreliggande förhållanden beträffande sänkningsföretaget. De hava härvid redogjort dels för själva sjösänkingsföretaget och vad därmed sammanhänger, dels för rättegångarna mellan sjösänkingsföretaget och en del vattenverksägare vid Flian, dels för sjösänkingsföretagets nuvarande ekonomiska ställning och dels för av utredningsmännen vidtagna åtgärder, varjämte de avgivit yttrande om och i vad mån samt på vad sätt för närvarande statsunderstöd syntes böra kunna ifrågakomma.

Efter redogörelsen för företagets nuvarande ekonomiska ställning hava utredningsmännen anfört bland annat följande:

»Såsom av vad ovan anförts framgår är företagets ekonomiska ställning mycket bekymmersam. Endast räntorna å banklånen uppgå årligen till över 30,000 kronor, vartill givetvis måste komma en del ytterligare kostnader årligen för handhavandet av företagets angelägenheter ävensom för, därest rättegången mot vattenverksägarna kommer att fortsättas, dennas behöriga skötsel. Då under nuvarande förhållanden endast en förhållandevis obetydlig inkomst (kanske cirka 2,000 kronor årligen) torde kunna erhållas från den utbrutna, företaget tillhöriga jorden, skulle således endast för att hålla företaget flytande erfordras en årlig utdebitering å delägarna av över 30,000 kronor. Skulle man därjämte — vilket man ju måste sträva efter — årligen nedamortera skulden, får ju den årliga utdebiteringen ytterligare ej oväsentligt höjas. Det torde emellertid knappast låta sig göra att genom sådan utdebitering av delägarna utfå erforderligt belopp. Såsom redan förut framhållits befinna sig många utav delägarna i en svag ekonomisk ställning. De kunna faktiskt icke anskaffa ytterligare medel. Att gå tvångsvis fram genom utmätningar eller dylikt skulle ej heller löna sig. De fastigheter, vilka äro bidragsskyldiga till företaget, äro nämligen praktiskt taget osäljbara, vilket ju också är naturligt, då en köpare icke i någon mån kan bedöma vilka ekonomiska förpliktelser han skulle komma att ikläda sig i sammanhang med förvärvet av en sådan fastighet. Det vilar så att säga en död hand över hela trakten. Att under nu nämnda förhållanden ett ingripande från statens sida för att bringa ordning uti de föreliggande förhållandena och för bringande av hjälp åt delägarna i deras betryckta läge är väl befogat synes oss icke kunna vara föremål för tvekan. Man torde också med fog kunna göra gällande, att delägarna, även om styrelsen icke alltid handlat så välbetänkt som önskvärt varit, dock om man ser saken i stort kommit i sin nuvarande svåra ställning på grund av förhållanden, över vilka de icke kunnat råda och för vilka de icke kunna göras ansvariga.»

Vidkommande härefter av utredningsmännen vidtagna åtgärder så framhålla de att, då det efter studerandet av till saken hörande handlingar var för dem klart att, innan samtliga förhållanden mellan företaget och vattenverksägarna vid Flian blivit slutligt ordnade, det knappast vore möjligt att bedöma företagets slutliga ställning eller slutgiltigt av-

göra i vad mån och på vad sätt bistånd borde eller kunde lämnas från statens sida, de i första hand ansåge sig böra inrikta sina strävanden på att söka åstadkomma en godvillig uppgörelse mellan företaget och vattenverksägarna, en uppgörelse, som skulle omfatta samtliga olika föreliggande förhållanden.

Av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen framgår att utredningsmännens ansträngningar att nå en sådan förlikning icke lett till något positivt resultat.

Utredningsmännen hava slutligen, såsom ovan omnämnts, framlagt förslag angående understöd från statens sida åt sjösänkingsföretaget. I detta avseende anföra de bland annat följande:

Då, såsom av ovan lämnad redogörelse framgår, en avsevärd tid måste beräknas komma att ännu åtgå, innan alla Hornborgasjöns sänkingsföretag berörande rättsförhållanden kunna bli va avgjorda, kan uppenbarligen icke nu, såsom önskvärt varit, framläggas något förslag angående slutgiltigt ordnande av företagens ekonomiska förhållanden. Då emellertid företagens ekonomiska ställning är ytterligt bekymmersam, har det syntts oss, att man bör taga under övervägande, huruvida icke redan nu — även om mera interimistiskt — hjälp bör från statens sida beredas delägarna i företaget. Att skäl för statens trädande emellan överhuvudtaget föreligga synes oss knappast kunna vara föremål för tvekan. Delägarna hava nämligen, såsom vi förut framhållit, kommit i sin betryckta belägenhet till väsentlig del utan eget förvållande. Till ej oväsentlig del måste deras ogynnsamma ställning anses vara beroende på felaktigt förfarande från en statens tjänsteman. Att märka är vidare att företaget icke, såsom numera ju så gott som undantagslöst förekommer, erhållit något statsbidrag utan återbäringsskyldighet till företagens utförande. Förr eller senare synes sålunda ett ingripande från statens sida böra ske. Kraftiga skäl synes då tala för, att detsamma bör ske snarast möjligt; och synes man härvid icke böra låta den omständigheten, att man icke nu kan överblicka samtliga ekonomiska förhållanden för företaget verka hindrande. Utan ett snart ingripande från statens sida torde högst menliga följder, berörande hela den ifrågavarande trakten, vara att befara. Det synes nämligen knappast vara möjligt för styrelsen att längre hålla företagens affärer flytande. Följden härav skulle bli en mångfald exekutiva försäljningar, vilka dock efter all sannolikhet torde komma att lämna ett mycket nedslående resultat, och därefter med all sannolikhet vidare en mängd konkurser. Om man således anser, att ett omedelbart ingripande från statens sida för bringande av hjälp åt företaget är betingat av föreliggande förhållanden, så återstår frågan i vilken form denna hjälp bör ske. — — — Vi förmena således för vår del att, därest hjälp anses böra beredas företaget, denna hjälp bör ske genom ett direkt bidrag från statens sida. Detta bidrag torde skäligen kunna erhållas ur statens avdiktningensanslag. Vad angår storleken av detta bidrag så synes detsamma skäligen kunna bestämmas till 350,000 kronor. Genom erhållande av ett sådant belopp skulle företagens nuvarande skuldbörda kunna så väsentligt nedbringas, att man synes kunna antaga att delägarna själva bli i stånd att förränta och jämväl så småningom amortera företagens återstående skuld. Ett annat skäl, varför bidraget skäligen synes kunna bestämmas till ovan angivet belopp, är att enligt

nu gällande bestämmelser för erhållande av bidrag från statens avdikningsanslag ungefärligen ett belopp av denna storlek bort kunna utgå till delägarna i företaget. Emellertid bör det framhållas att, efter det företagens mellanhavanden med vattenverksägarna blivit slutligen klarlagda, för delägarna åter kunna uppkomma ekonomiska svårigheter och att därför åter ett ingripande från statens sida kan bli erforderligt. Det synes oss emellertid icke uteslutet att vid denna tid, då tidigare erhållna odlingslån kunna antagas vara åtminstone till största delen inbetalade, saken kan ordnas på sådant sätt, att de delägare, som därom göra framställning, erhålla nya lån ur statens avdikningslånefond.

Yttranden har i ärendet avgivits av länsstyrelsen i Skaraborgs län, lantbruksstyrelsen och statskontoret.

Departementschefen har anfört följande:

»Av utredningen i ärendet synes oförtydligt framgå, att för närvarande endast jämförelsevis ringa båtnad vinnes av det utförda sjösänkingsföretaget. Komma vissa ännu erforderliga arbeten till stånd — särskilt upptagandet av nödiga avlopp i sjön — torde däremot avsevärd båtnad kunna uppnås för delägarna i företaget, vilket hitintills endast vållat dem besvikelse och penningupppoffringar utan motsvarande nytta. Det ekonomiska läge, vari företaget befinner sig, är emellertid sådant att, även om framtiden skulle bereda delägarna möjlighet till större utbyte av företaget, delägarna dock icke torde kunna fullgöra de förpliktelser de genom företaget iklätt sig. Därest icke i en eller annan form snar hjälp bringas, torde allvarliga ekonomiska svårigheter komma att uppstå för delägarna, något som vidare synes kunna medföra ett ekonomiskt sammanbrott för hela ifrågavarande trakt. Faran härför torde vara så mycket större, som genom den ovissa ekonomiska belägenhet, vari de i företaget deltagande fastigheterna befinna sig, dessa knappast kunna bli föremål för försäljning och, om sådan skulle komma till stånd, lära de därvid betingade priserna väsentligt understiga vad som under normala förhållanden vore skäligt. Utredningsmännen i ärendet hava betecknat situationen så, att över trakten vilar så att säga en »död hand». I enlighet med den av utredningsmännen uttalade uppfattningen torde, även om kanske styrelsen för företaget icke alltid iakttagit den omtanke, som vederbort, delägarna i företaget i stort sett kommit i sin nuvarande nödställda belägenhet utan eget förvållande. Jag anser därför, att starka skäl föreligga för ett ingripande från statens sida för bringande av hjälp. Såsom ett ytterligare skäl för lämnande av bidrag åt företaget må anföras den omständigheten, att företaget icke tidigare kommit i åtnjutande av något statsbidrag utan återbetalningsskyldighet.

Naturligen hade det varit önskvärt att nu på en gång alla företaget berörande förhållanden kunnat slutligen ordnas, men då det, oaktat upprepade försök, icke lyckats att träffa någon uppgörelse med vattenverksägarna, anser jag med hänsyn till den allvarliga fara för ett ekonomiskt sammanbrott, som föreligger, därest icke snar hjälp bringas, att sagda om-

ständighet icke bör utgöra hinder för ett omedelbart ingripande från statens sida. Samtliga i ärendet hörda myndigheter hava jämväl uttalat sig härför. Vid en resa, som jag under hösten 1929 företog till trakten, fick även jag ett starkt intryck av företagets bekymmersamma ställning och de svårigheter, som därigenom kunde komma att drabba delägarna. Vid ett sammanträde, som samtidigt anordnats med de rörande sjösänkingsföretaget tvistande parterna, framträdde påtagligt i de krav, som framställdes från vattenverksägares sida gent emot företaget, svårigheten att åvägabringa förlikning mellan parterna.

Angående det sätt, varpå hjälp bör bringas åt företaget, delar jag den av utredningsmännen härutinnan uttalade uppfattningen samt anser det av dem föreslagna beloppet av 350,000 kronor, som skall användas till betalning av företagets löpande gäld, vara med hänsyn till föreliggande förhållanden väl avvägt. På grund av den bestämda skillnad, som föreligger emellan de förbindelser, som åligga företaget till följd av arbetskostnader och andra utgifter för företagets utförande, samt de kostnader, som må komma att drabba företaget i förhållande till vattenverksägarna vid Fliaån, torde hinder ej böra möta att i det förra hänseendet sålunda bringa företaget stöd. Ärendet i vad det avser nämnda vattenverksägare får bliva beroende av framtiden, och är att hoppas att, bland annat genom ifrågavarande bidrag, ställningen då skall vara sådan att företaget ej skall tarva ytterligare hjälp från det allmänna, i vart fall icke i form av bidrag utan återbetalningsskyldighet.

Bidragsbeloppet vill jag föreslå skola utgå av statens avdiktningensanslag, vilket i andra liknande fall tagits i användning. Visserligen är anslaget hårt anlitat, men har, såsom framgår av årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln punkt 104, i anslaget begärts en avsevärd ökning, uppgående till 1,200,000 kronor. I övrigt torde framdeles vid fastställandet av anslagets belopp nödig hänsyn tagas till ifrågavarande utgift.»

Utskottet.

På sätt statsrådsprotokollet ger vid handen hava av de i ärendet omfördälda särskilda utredningsmännen gjorts upprepade försök till förlikning mellan intressenterna i förevarande sjösänkingsföretag och de ovanberörda vattenverksägarna, vilka försök emellertid strandat på vissa vattenverksägares motstånd mot uppgjorda förslag i sådant avseende. Vidare har i ärendet framhållits, att ännu en mycket avsevärd tid kan komma att förflyta, innan rättsliga avgöranden föreligga beträffande samtliga mellanhavanden mellan sjösänkingsföretaget och vattenverksägarna. Utskottet måste givetvis finna det beklagligt att på grund av dessa omständigheter något förslag till slutligt ordnande av ifrågavarande företags ekonomiska förhållanden icke kunnat nu framläggas. Inför den enligt utredningen i ärendet förhandenvarande risken av ett sjösänkingsföretagets ekonomiska sammanbrott med därav följande ödesdigra verkningar för en hel jordbruksbygd anser utskottet emellertid,

att ett statsingripande icke längre torde kunna undanskjutas. På grund härav och i anslutning till utskottets förliedet år gjorda, av riksdagen godkända uttalande angående framläggande för innevarande års riksdag av förslag till åtgärder i syfte att lätta det ekonomiska trycket på företaget i fråga anser sig utskottet böra tillstyrka, att medel för sådant ändamål nu beredas. Med avseende å det föreslagna beloppet — enligt utredningen ungefärligen motsvarande vad som enligt nu gällande bestämmelser för erhållande av bidrag från statens avdikningsanslag bort kunna utgå till delägarna i företaget — har utskottet intet att erinra lik-som ej heller mot att detsamma får såsom förslaget innebär utgå av statens avdikningsanslag. Utskottet finner sig böra uttala, att vissa skäl synas föreligga för den av departementschefen uttryckta förhoppningen att bland annat genom ifrågavarande bidrag företagets framtida ställning skall bliva sådan, att företaget ej skall tarva ytterligare hjälp från det allmänna, i varje fall icke i form av bidrag utan återbetalningsskyldighet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att till Hornborgasjöns sänkningsföretag må anvisas statsbidrag från statens avdikningsanslag med 350,000 kronor.

Stockholm den 8 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 50.
